

POSTANOWIENIE

Dnia 12 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Igor Zgoliński

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 12 października 2021 r. w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

sprawy **R. M. (M.)**

z powodu kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 18 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKzw (...),

zmieniającego postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 19 czerwca 2020 r., sygn. akt VIII Kow (...)

p o s t a n o w i ł:

1. uchylić pkt 2 zaskarżonego postanowienia i sprawę w tym zakresie przekazać Sądowi Apelacyjnemu w (...) do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;

2. wydatkami postępowania kasacyjnego obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 7 listopada 2019 r., sygn. akt V K (...), uznał R. M. za winnego popełnienia:

- 1.** czynu polegającego na braniu udziału w zorganizowanej grupie przestępczej mającej na celu popełnianie przestępstw oszustwa, wymuszeń rozbójniczych, czerpania korzyści z uprawiania prostytucji przez inne osoby oraz innych

czynów o charakterze kryminalnym, tj. przestępstwa z art. 258 § 1 k.k. (pkt 30 wyroku);

- 2.** czynów polegających na działaniu w zorganizowanej grupie przestępczej i usiłowaniu oszustwa oraz wymuszenia rozbójniczego, tj. przestępstw z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k., art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 282 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (pkt 31, 32 i 33 wyroku);
- 3.** czynu polegającego na posiadaniu bez wymaganego zezwolenia substancji i przyrządów wybuchowych, tj. przestępstwa z art. 171 § 1 k.k. (pkt 34 wyroku).

Sąd Okręgowy przypisując R. M. wymienione przestępstwa, wymierzył oskarżonemu jednostkowe kary pozbawienia wolności, orzekając następnie karę łączną 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności (pkt 35 wyroku). Sąd zaliczył oskarżonemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania od dnia 5 grudnia 2016 r. do dnia 14 czerwca 2018 r. i w tym zakresie orzeczoną łączną karę pozbawienia wolności uznał za wykonaną (pkt 36 wyroku).

Przedmiotowy wyrok uprawomocnił się w dniu 15 listopada 2019 r. (k.18-44).

Sąd Okręgowy w K. – po rozpoznaniu wniosku obrońcy R. M. – postanowieniem z dnia 19 czerwca 2020 r., sygn. akt VIII Kow (...), odmówił skazanemu warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 7 listopada 2019 roku, sygn. akt V K (...) (k.106).

Powyższe postanowienie zaskarżone zostało przez obrońcę skazanego.

Sąd Apelacyjny w (...) – po rozpoznaniu zażalenia obrońcy – postanowieniem z dnia 18 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKzw (...):

1. w pkt 1 zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że na podstawie art. 77 § 1 k.k. i art. 78 § 1 k.k. warunkowo zwolnił R. M., skazanego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w K. z dnia 7 listopada 2019 r. (sygn. akt V K (...)) na karę 1 roku i 10 miesięcy pozbawienia wolności;

2. w pkt 2, na podstawie art. 80 § 1 k.k., wyznaczył skazanemu okres próby w wymiarze 2 lat od dnia wydania postanowienia, tj. do dnia 18 sierpnia 2022 roku;
3. w pkt 3, na podstawie art. 159 k.k.w. w zw. z art. 72 § 1 pkt 1, 4, 7 i 8 k.k., w okresie próby oddał skazanego pod dozór kuratora sądowego sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania, a nadto zobowiązał skazanego do:
 1. wykonywania stałej pracy zarobkowej;
 2. informowania kuratora o przebiegu okresu próby;
 3. powstrzymania się od przebywania w „środowiskach osób o ujemnej opinii środowiskowej”;
 4. przestrzegania porządku prawnego;
1. w pkt 4 wydatkami postępowania odwoławczego obciążył Skarb Państwa.

Kasację od wymienionego postanowienia wniósł Prokurator Generalny (data wpływu: 21 lipca 2021 r.), zaskarżając to orzeczenie w części dotyczącej określonego w pkt 2 okresu próby, na niekorzyść skazanego R. M..

Skarżący zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie „art. 80 § 2 w zw. z § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.k.”, polegające na wyznaczeniu skazanemu okresu próby w wymiarze 2 lat, podczas gdy skazany R. M. dopuścił się przypisanych mu przestępstw działając w zorganizowanej grupie przestępczej, a nadto dopuścił się występku z art. 258 § 1 k.k., w związku z czym zastosowanie miały do niego przepisy dotyczące środków związanych z poddaniem sprawcy próbie, przewidziane wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2 k.k., co obligowało sąd stosujący wobec skazanego środek probacyjny w postaci warunkowego przedterminowego zwolnienia, do wyznaczenia skazanemu okresu próby w wymiarze 3 lat.

Zarzucając powyższe, skarżący wniósł o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w (...) w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, dlatego też została uwzględniona na posiedzeniu w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k.

Słusznie podniósł skarżący, że rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie ustalenia dwuletniego okresu próby w związku orzeczoną środkiem probacyjnym (pkt 2 zaskarżonego postanowienia), obarczone jest wadą, która wynika z rażącej obrazy art. 80 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 i § 2 k.k. Przepis art. 80 § 2 k.k. stanowi bowiem, że jeśli skazanym jest osoba określona w art. 64 § 2 k.k. (recydywista wielokrotny), okres próby nie może być krótszy niż 3 lata. Obostrzenie to, na mocy art. 65 § 1 k.k., należy również obligatoryjnie stosować wobec sprawcy, który z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu lub popełnił przestępstwo działając w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa, oraz wobec sprawcy przestępstwa o charakterze terrorystycznym. Nadto, w art. 65 § 2 k.k. ustawodawca przewidział, że do sprawcy przestępstwa z art. 258 k.k. (udział w zorganizowanej grupie przestępczej) mają odpowiednie zastosowanie przepisy dotyczące sprawcy określonego w art. 64 § 2 k.k., z wyjątkiem przewidzianego w tym przepisie zaostreżenia kary.

Treść wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 7 listopada 2019 r. (sygn. akt V K (...)) nie pozostawia wątpliwości, że skazany R. M. jest sprawcą występku z art. 258 § 1 k.k. (pkt 30 wyroku), jak również sprawcą innych przestępstw, których popełnienia dopuścił się działając w zorganizowanej grupie przestępczej (pkt 31, pkt 32 i pkt 33 wyroku), co jasno wynika zarówno z opisu tych czynów, jak też przyjętej w tym wyroku kwalifikacji prawnej. W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny udzielając skazanemu warunkowego zwolnienia z obycia reszty kary pozbawienia wolności, która orzeczona została przedmiotowym wyrokiem, przy ustalaniu okresu próby zobligowany był zastosować przepis art. 80 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 i § 2 k.k., czego jednak nie uczynił, błędnie przyjmując wyłącznie art. 80 § 1 k.k. jako podstawę prawną rozstrzygnięcia w tym przedmiocie. Skutkowało to wyznaczeniem okresu próby w wymiarze niespełniającym ustawowego wymogu, tj. poniżej progu, który został przewidziany w Kodeksie karnym.

Reasumując, Sąd Apelacyjny nie dostrzegł, że skazanie R.M. za występki z art. 258 § 1 k.k. oraz inne przestępstwa popełnione w warunkach określonych w art. 65 § 1 k.k., determinowało konieczność zastosowania przepisów surowszych,

aniżeli przyjęte w zaskarżonym postanowieniu. Tym samym Sąd Apelacyjny dopuścił się rażącego naruszenia prawa materialnego, tj. art. 80 § 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 i § 2 k.k., a wpływ tego uchybienia na treść zaskarżonego postanowienia jest oczywisty.

W konsekwencji powyższego, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżone postanowienie w zakresie dotkniętym wadą. W toku ponownego rozpoznania sprawy, Sąd Apelacyjny – biorąc pod uwagę ww. okoliczności – powinien ustalić okres próby w sposób odpowiadający wymogom ustawy.

Na marginesie – poza kasacyjnym zakresem zaskarżenia i podniesionym zarzutem – należało odnotować, że Sąd Apelacyjny w pkt 1 postanowienia z dnia 18 sierpnia 2020 r. błędnie wskazał art. 78 § 1 k.k. jako właściwy do oceny przesłanek formalnych warunkowego zwolnienia skazanego, zaś w samym uzasadnieniu orzeczenia nie zawarł jakichkolwiek rozważań w tej materii. Wskazane wyżej obostrzenie z art. 65 § 1 i 2 k.k., tj. nakaz odpowiedniego stosowania przepisów przewidzianych wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2 k.k., dotyczy również formalnych przesłanek warunkowego zwolnienia. W przypadku zatem sprawców określonych w art. 65 k.k., przedterminowe zwolnienie możliwe jest po odbyciu trzech czwartych kary (art. 78 § 2 k.k.) – a nie połowy kary (art. 78 § 1 k.k.), jak błędnie wskazano w rzeczonym postanowieniu. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że R. M. w dacie wydania ww. postanowienia wykonał orzeczoną w wyroku karę w wymiarze przekraczającym ułamek określony w art. 78 § 2 *in fine* k.k. (w pkt 36 wyroku zaliczono mu na poczet kary okres rzeczywistego pozbawienia wolności od 5 grudnia 2016 r. do 14 czerwca 2018 r.), należało stwierdzić, że skazany spełniał warunki formalne do warunkowego zwolnienia.

O wydatkach związanych z rozpoznaniem kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego rozstrzygnięto zgodnie z art. 638 k.p.k.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.